

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

КАФЕДРА _____ філософії _____
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Р. Б. Папірник

« 25 » вересня 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Етика та естетика

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньо-професійна програма	«Фінанси і кредит»
освітній ступінь	бакалавр
форма навчання	денна
розробник	Савош Галина Петрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Етика та естетика» вивчає сукупність практичних форм взаємовідносин людей, їх ціннісний зміст і значимість, процеси чуттєвого пізнання дійсності, закономірності розвитку мистецтва, а також залучення до фундаментальних моральних та естетичних цінностей, перетворення їх у стійкі переконання та мотиви поведінки, пробудження відчуття відповідальності за самовдосконалення, формування уміння орієнтуватися у світі людських відносин і художнього життя з позицій гуманізму.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			III	
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90	
Аудиторні заняття, у т.ч:	30	1	30	
лекції	30		30	
лабораторні роботи	-		-	
практичні заняття	-		-	
Самостійна робота, у т.ч:	60	2	60	
підготовка до аудиторних занять	16		16	
підготовка до контрольних заходів	14		14	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	12		12	
написання і захист рефератів	18		18	
підготовка до екзамену	-		-	
Форма підсумкового контролю			залік	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Етика та естетика» є формування комплексу знань щодо нормативних засад та регулятивних принципів мислення, що визначають моральні та естетичні настанови у житті людини та суспільства, шляхів вирішування наукових, технічних, соціальних завдань, які будуються на підґрунті відповідної нормативної раціональності. Завдяки оволодінню основами знань з етики та естетики сформувати здатність до самостійного аналізу проблем та способів прийняття рішень, знайти орієнтири в вирішенні професійних та світоглядних питань, необхідні концептуальні та теоретичні засади осмислення базових цінностей сучасної культури.

Завдання дисципліни «Етика та естетика»:

- сформувати уявлення про етику та естетику як науки, їх історичний розвиток та сучасний стан;
- сформувати категоріальну систему етичних та естетичних знань, вмюючи застосовувати цю категоріальну систему при аналізі моральних ситуацій, людських стосунків, художніх творів та естетичних якостей позахудожньої дійсності;
- сформувати розуміння сутності моралі, структури моральної свідомості, системи моральних норм та закономірностей функціонування моралі в суспільстві;
- сформувати розуміння сутності мистецтва, його структури, суспільних функцій, закономірностей художнього процесу;
- сформувати раціональне осмислення явищ власної моральної та естетичної свідомості, здатність до теоретичної рефлексії над сприйняттям явищ моралі та естетичних предметів, творів мистецтва.

Пререквізити дисципліни: «Історія і культура України»

Постреквізити дисципліни: «Філософія», «Соціологія», «Психологія», «Політологія»

Компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Здатність самостійного проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК7. Здатність ґрунтувати сучасні знання з фаху та суміжних сфер.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність до самоаналізу.

ЗК11. Вміння співпрацювати з представниками інших галузей знань.

ЗК12. Вміння працювати самостійно.

ЗК14. Вміння дотримуватися моральних, культурних, правових та наукових цінностей суспільства.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

РН 12. Розуміти цінності демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини в Україні.

РН 18. Проявляти креативність та критичне мислення в професійній діяльності.

Методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, діалог) і наочні (ілюстрація, демонстрація), метод проблемного викладу.

Форми навчання: групові, колективні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Етика та естетика					
1. Предмет і метод науки етики та естетики.	4	2			2
2.-3 Моральна свідомість.	8	4			4

4. Найважливіші моральні і етичні учення.	6	2		4
5-6. Загальні моральні поняття.	8	4		4
7. Етичний досвід.	6	2		4
8. Проблеми прикладної етики.	6	2		4
9-10. Естетична свідомість.	10	4		6
11. Духовно-практичне освоєння світу; категорії.	6	2		4
12. Система естетичних категорій.	6	2		4
13. Особистість художника.	2	2		
14-15. Художні епохи та напрями в мистецтві.	10	4		6
Написання та захист реферату	18			18
Разом за змістовим модулем 1	90	30		60
Усього годин	90	30		60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	<u>Предмет та метод науки етики.</u> Основні значення терміну «етика». Об'єкт та предмет науки етика. Методи науки етика - методи пізнання та метод формалізації	2
2-3	<u>Моральна свідомість.</u> Специфіка відображення дійсності в моралі. Типологія структур етичної свідомості. Проблема істини в моралі	4
4	<u>Найважливіші моральні та етичні учення.</u> Вчителі людства (Конфуцій, Будда, Мойсей, Ісус Христос, Мухаммед)	2
5-6	<u>Загальні моральні поняття.</u> Цінності. Ієрархія цінностей. Етичний ідеалізм. Добро та зло. Сповідь та совість. Свобода. Чеснота. Щастя. Любов	4
7	<u>Етичний досвід.</u> Задоволення. Користь. Справедливість. Милосердя. Відоскєнашення. Етичний аспект людської поведінки	2
8	<u>Проблеми прикладної етики.</u> Раціональність та егоїзм. Добродійність. Ізганання. Стража. Експліцитна етика. Біоетика	2
9-10	<u>Естетична свідомість.</u> Предмет естетики. Функції мистецтва. Особливість відображення в мистецтві. Краса та духовність	4
11	<u>Категорії, що відображають духовно-практичне освоєння світу.</u> Естетичний ідеал. Естетичний смак. Естетичне відчуття	2
12	<u>Художні епохи та напрями в мистецтві.</u> Напрямки в мистецтві минулого. Напрямки в мистецтві ХХ ст.	2
13	<u>Естетичні категорії, що відображають світ суб'єкта соціально-бухого життя.</u> Мистецтво. Художній образ. Творчість	2
14	<u>Естетичні категорії, що відображають об'єктивні стани.</u> Естетичне. Прекрасне. Піднесене. Трагічне. Комічне	2
15	<u>Система естетичних категорій.</u> Принципи систематизації естетичних категорій	2

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом практичні заняття не передбачені.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Згідно з навчальним планом лабораторні заняття не передбачені.

8.САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	16
2	Підготовка до контрольних заходів	14
3	Виконання та захист реферату	18
Опрацювання розділів, які не викладаються на лекціях		
4	4. <u>Найважливіші моральні та етичні учення.</u> Розвиток етичних проблем в філософії Сократа, Епікура, Канта.	2
	5-6. <u>Загальні моральні поняття.</u> Імперативність моралі.	2
	7. <u>Етичний досвід.</u> Етичний аспект людської поведінки. Міра цінностей в житті.	2
	8. <u>Проблеми прикладної етики. Етика і культура</u>	2
	9-10. <u>Естетична свідомість.</u> Структура естетичної свідомості: естетичне чуття, естетичний смак, естетичний ідеал.	2
	14-15. <u>Художні епохи та напрями в мистецтві.</u> Категорії нон-класика. Постмодернізм і нонкласика в ХХ-ХХІ ст.	2

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю, які застосовуються при перевірці знань: письмовий, тестовий, а також методи самоконтролю та самооцінки.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовний модуль 1. Етика та естетика

1	Систематичне відвідування лекцій (1 бал за заняття)	15
2	Конспект лекцій та самостійної роботи (конспект першого жорел)	15
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	26
4	Підготовка, виконання та захист реферату	24
5	Виконання обов'язків контрольної роботи	20
		100

Бали за конспект:

15-12 - конспект окремий та містить весь лекційний матеріал;

11-7 - конспект неповний, в ньому відсутні декілька лекцій або питань для самостійної роботи;

6-1 - конспект розірваний, неповний, відсутня більша кількість лекцій та завдань самостійної роботи.

Розділи програми, які не викладаються на лекціях, опрацьовуються самостійно та захищаються студентами в усній формі. Відповіді оцінюються у 26 балів:

26-22 - глибоке розуміння суті питання та можливості його застосування в майбутній професійній діяльності; вільне володіння категоріальним апаратом;

21-17 - вільна орієнтація як в окремих питаннях, так і в темі в цілому;

16-12 - вповне розкриття питання; поверхневі знання, суттєві помилки;

11-5 - низький рівень розуміння основних питань; нездатність розкрити всі питання;

4-1 - часткове володіння категоріальним апаратом; грубі помилки у відповідях.

Підготовка, виконання та захист реферату оцінюється у 24 бали:

24-20 - чітко сформульована мета реферату, розділи плану логічно пов'язані між собою, тема розкрита у повному обсязі. Студент показує самостійність у формулюванні висновків, узагальнень. Правильно оформлені посилання та список використаних джерел.

19-10 - реферат містить помилки у оформленні; студент орієнтується у темі, але в окремих питаннях допускає помилки;

9-1 - у оформленні реферату допущені грубі помилки; студент частково володіє темою.

Виконання контрольної роботи поточного контролю оцінюється в 20 балів. Бали, отримані студентом за контрольну роботу, складаються як сума від числа балів, набраних за відповідь на кожне із питань. Робота містить два питання, кожне з яких оцінюється від 10 до 1 балів:

10-8 - студент дав повну вичерпну відповідь на запропоновані питання, аргументував і розкрив теоретичні положення дисципліни, виявив логічне мислення і знання програмного матеріалу, посилається на приклади сучасних наук, соціальних подій та процесів;

7-5 - студент в основному правильно відповідає на запропоновані питання, орієнтується в програмному матеріалі, але допускає дрібні неточності в окремих питаннях, обізнаний в курсі дисципліни «Етика та естетика»;

4-3 - студент дає правильні відповіді на більшу частину запитань, але має значні прогалини в знаннях, погано ознайомлений із теоретичними питаннями та з процесами, що їх репрезентують;

2-1 - студент не зміг дати правильні відповіді на питання, не цікавиться сучасним науковим та суспільним життям.

Підсумкова оцінка з дисципліни «Етика та естетика» визначається як сума показників змістового модуля 1.

Порядок зарахування пропущених занять : усне відпрацювання гре тущеної теми на консультації з віданням конспекту лекції.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. А. Грофітчук: В.І. Естетика: Корот. Термін. Словник/ Чернівці: Нац. університет ім. Ю.Олежківича. Чернівці:Рута,2002.-151с.
2. Борзова Е.П. История мировой культуры = The history of world culture: Учеб.пособ. для студ. Вузів искусств и культуры / Е.П. Борзова; Санкт-Петербургский университет культуры и искусств. – СПб.: Лань, 2001.–672 с.
3. Герчанівська П.Е. Естетика: Навчальний посібник для дистанційного навчання. – К.: ун-т «Україна», 2005 - 250 с.
4. Гуревич П.С. Естетика: Учебник. – 3-е изд. Перераб. и доп. – М.: Гардарики, 2002. - 280с.
5. Гусейнов А. А., Апресян Р. Г. Этика. - М., 1998.
6. Дитина І.І. Енциклопедія Архитектура/ Н.Ю.Безпалова. – Харків: Фоліо, 2002. – 317с.
7. Зеленкова Н. Л. Основы этики. - Минск, 1998.
8. Історія світової культури: Навч. Пос. Для студ. Гуманітет. Спецвузів/Л.Т.Левчук, В.С. Гриценко, Е.В. Уфименко. – К.: Либідь, 2000. – 368 с.
9. Історія світової культури: Навч. Пос. Для студ. Гуманітет. Спец. Вищ. Навч. Закладів. – Вид. четверте, стереотипне/ Л.Т. Левчук, В.І. Павченко, О.В. Шинярсько. – К.: Либідь, 2003. – 366 с.
10. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура: Курс лекцій. – К.: ЦУЛ, 2003. – 508 с.
11. Кравець М.С., Сематко О.М., Піча В.М. та ін. Культурологія: Навч. Пос. Для студ. Вищ. Навч. Закладів І-ІV рівнів акредитації / За заг. Ред. В.М. Пічі. – Львів: «Магнолія плюс», 2003. – 225 с.
12. Левчук Л. Естетика. - К., 1997.
13. Левчук Л., Оніщенко О. Основи естетики. - К., 2000.
14. Людина і культура в умовах глобалізації: Зб. Наук. Ст. / В.С. Лук'янець та ін. – К.: Парапан, 2003. – 397 с.

15. Масол Л.М. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Пос. для вчителів / Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, Е.В. Белкіна, О.В. Калініченко, І.В. Руденко. – Харків: Веста : Видавництво «Ранок», 2006. – 256 с.
16. Малахов В. Етика. - К., 2000.
17. Мишаткина Т. В. Этика. - Минск, 2003.

Допоміжна

1. Античные мыслители об искусстве. – М., 1938.
2. Аристотель. Поэтика. – М., 1957.
3. Бахтин М.М. Проблемы творчества Достоевского. – К., 1994.
4. Бехер И.Р. О литературе и искусстве. – М., 1981.
5. Выготский Л.С. Психология искусства. – М., 1968.
6. Гегель, Эстетика. - Т.1. – М., 1968.
7. Гегель. Эстетика. – Т.2. – М., 1969.
8. Гегель. Эстетика. – Т.3. – М., 1971.
9. Гете Из моей жизни. Правда и поэзия. – Собр. Соч. – Т.3. – М., 1970.
10. Каган М.С. Эстетика как философская наука. – СПб, 1997.
11. Сморгж Л.О. Світ десяти муз. – К., 1973.
12. Шиллер Ф. Естетика. – К., 1974.
13. Юнг. К. Феномен духа в искусстве и науке. – М., 1992.
14. Франко І. Краса і секрети творчості.- К., 1980.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. http://piduchniki.ws/etika_ta_estetika/ - бібліотека українських підручників
2. <http://st-blio.com/biblio/> - бібліотека Російського гуманітарного Інтернет-університету.
3. <http://www.gumnet.info/> - бібліотека І умер – гуманітарні науки.
4. <http://lib.ris.cc/> - електронна бібліотека «Либрусек».
5. <http://iph.ras.ru/page49831142.hum#> - ежегодник АН РАН «Этическая мысль».
6. <http://www.philosophy.ru/lib/ethics/?sr=1> – етика і естетика.

Розробник _____

(підпис)

(Г. П. Савонін)

Гарант освітньої програми _____

(підпис)

(Г. В. Ползікова)

Складено та введено то на засіданні кафедри
Філософії

Протокол від « 24 » вересня 2019 року №3